

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom

za celo leto 3 gld. — kr.

„ pol leta 1 „ 60 „

„ četrť leta — „ 80 „

Naročnina se pošilja
opravništvu v dijaškem
semenišču (Knaben-
seminar.)

Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

Slovenski GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste

prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopis.
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice, če
se natisne enkrat 8 kr.
dvakrat . . . 12 „
trikrat . . . 16 „

Davkovski eksekutorji in pristojbine.

(Poslanec dr. Radaj.)

V deželnem zboru graškem nameravali so poslanci v posebnej resoluciji visoko vlado prositi, naj odpravi drage davkovske eksekutorje ter naj pristojbine „desetek“ ali „deseti penez“, pravičneje uravna. Poslanec dr. Radaj bil je pripravljen resolucijo podpirati. Toda ni bilo mogoče. Nemški liberalci so krčevito tiščali na sklep zborovanju, da za mnogo najvažnejših potreb ni bilo časa več. Namesto, da bi toraj resolucijo v zboru nasvetovali, so po nasvetu veliko-nemca dr. Duchatscha vse vkup vrgli v poseben koš, iz katerega naj dotične nasvete, želje, resolucije izvleče deželni odbor. Važen uzrok, zakaj so liberalci takrat neizrečeno bezgali pa je strah pred sam seboj in pred tem, kar so nam v 18. letih slabega v Gradci sklenoli in naložili. Strah in groza jih obhaja. Bojijo se pravičnih očitanj. Poslanec g. dr. Radaj jim je mislil s sledečim pokaditi.

Bilo je l. 1865. ko je deželni zbor štajerski sklenil vlado prositi, naj davke iztiruje takrat, ko je se nadejati, da je kmet iz pospravljenih pridelkov uže kaj denarjev dobil, zlasti pa naj se menje ostro postopa z eksekucijami in posilnim prodavanjem pohištvev in posestev zavoljo dolžne dače. Visoko č. k. namestništvo je nekoliko pritrdilo. L. 1877. potem je deželni zbor zopet sklenil jednako resolucijo, ker so začeli dače prav strogo iztirjevati. Je li pa resolucija kaj pomagala ali ne, o tem ničesar ne vemo. Pač pa vemo, kako je liberalci in minister baron Pretis uvedel prej v našem cesarstvu nepoznane dačne iztirjevalce, katere je krstil: eksekutorje. Ta liberalni minister je neusmiljeno in brezobzirno začel davke iztirjevati, kakor še nebeden pred njim. Po 4krat v letu iztirjavajo sedaj davek od kmeta in obrtnika. Dače so uže itak silne. Potroški po eksekutorjih narejeni delajo jih pa neznošljive. L. 1877. trebalo je eksekutorjem samo v mariborskem davkovskem okraji plačati 775 fl., a l. 1879.

uže strahovito svoto 6110 fl. V okrajih mariborskem, št. lenartskem- in slov. bistriškem štejejo lani 5566 rubežev pregibnega blaga in 273 eksekucij I. stopnje. Ove številke nam kažejo dovolj jasno, kam smo prišli.

Vsako dačo posestnik leži in rajši plačuje nego, ono, katerej pravimo: „desetek“ ali „deseti penez“, ki se naračuni, kedar se kakšno posestvo proda ali sploh na drugega posestnika prepíše. Ta davek ali pristojbine (Gebühren) so res silne. Ako je preteklo več kakor 10 let od zadnjega prepisovanja, računijo $3\frac{1}{2}\%$ in 25% doklade. Pogosto zmanjka novemu posestniku denarja za ta visoki davek. Revež proda živino ali zajde oduhom v oblast. V kratkih letih je osmukan in uničen. Sila pogosto se pripeti sedanji čas, da je posestvo prejšnjo ceno zgubilo in se pod njo prodalo. V tem slučaju pomagajo si davkovski uradniki tako, da ne računijo pristojbine od cene, po kateri je se bilo posestvo sedaj prodalo, ampak od 100kratnega zneska gruntne dače. Vrhu tega še gredó gledat v kak stari cenilnik in računijo od cene hišnemu poslopu nastavljene pristojbinski znesek. Vsled tega zaračunijo zavzetemu posestniku pristojbino, čije znesek je 2 in 3krat večji od onega, katerega je plačati imel, ko je posestvo kupil. Visoka pristojbina mu se je naložila brez ozira na to, da je posestvo bilo od prejšnjega posestnika zanemarjeno, poškodovano, drevesa posekana, trsovje izprodane itd. Zoper pustošenje posestev ne morejo intabulirani upniki dobiti nebene pomoči, pač pa pride poznej davkarija in naračuni pristojbin tako, kakor bi vse bilo še v najboljšem redu. Naposled omenimo še, da so zaukazi, po katerih se pristojbine računijo, nejasni in zmedeni. Vsled tega se pogosto zaračunijo večji zneski, kakor bi prav bilo. Uradnikom to ni zameriti, ker so v vedni nevarnosti iz lastnega žepa plačati, kolikor bi premalo naračunili pristojbine. Pritožbe malokedaj pomagajo in se tudi redko vlagajo, ker je takšno delo težavno in zopet stane denarjev. Tukaj je treba, da liberalci pomagajo, ako imajo res srce za ljudstvo!

Interpelacija slovenskih poslancev štajerskih.

(Prednašal g. dr. Šuc v dežel. zboru 30. jun. 1880.)

Vaša ekscelenca! Osnovne pravice avstrijske ustave zagotovljajo, kakor znano, vsakemu narodu v državi narodni obstanek ter priznavajo vsakemu izmed njih nedotakljivo pravo, da varuje in goji svoj jezik v šolah, uradih in javnem življenju. Zastopniki na spodnjem Štajerskem več kakor 400.000 duš broječih a gosto skupaj stanujočih Slovencev so kmalu, ko je se pri nas pričelo ustavno življenje, od visoke vlade tirjali, naj se uresničijo v osnovnih državnih postavah jim priznane pravice. Visoka vlada je res izdala več zaukazov, ki blagovoljno merijo na uresničenje opravičenih narodovih zahtev, ob enem pa tudi ozir jemljejo na nekatere uradnike slovenščine popolnem še nevešče, da se okovarijo koristi pravosodja in uprave. Tako je vis. ces. kr. namestništvo dne 19. avgusta 1867 šte. 2175 vsled ukaza od strani visokega ces. kralj. ministerstva znotranjih zadev od 6. avgusta i. l. šte. 3968. zaukazalo 22 okrajnim predstojnikom na slovenskem Štajerskem, naj dotični politični uradi slovenske vloge sprejemajo brez obnavljanja pa tudi v 1. inštanci rešujejo slovenski, pozive, uradbeno naročila in pisma osebam le slovenščine zmožnim dopošiljajo slovenska, zapisnike pišejo, ako se to razločno zahteva, tudi le v slovenščini, sploh pa se tako vedejo nasproti slovenskemu prebivalstvu, da to ne bode imelo nebenih opravičenih pritožeb. Z istim zaukazom je naročilo deželnej komisiji, naj ta uradnike nesposobne predstavi. Tudi visoko ces. kralj. ministerstvo pravosodja skušalo je l. 1862, 1865, 1866 in zlasti 5. sept. 1867 šte. 8636 in 9396 vsaj nekoliko ustreči potrebam slovenskega prebivalstva gledé na rabljenje slovenščine pri sodnijah. Slednji zaukaz veli z ozirom na poročilo ces. kr. višje deželske sodnije graške od 25. jul. 1867. šte. 2481: zadovoljni priznavamo, da so v slovenskem delu štajerske dežele nastavljeni sodnijski in državopravdniški uradniki pa tudi c. k. notarji slovenščine v besedi in persesu dovolj vešči in torej ni nebenega zadržka, da nebi zapisnikov spisovali slovenski na sodiščih, državnih uradniščih in okrajnih sodnijah, kedar zaslišavajo ljudi, ki samo slovenski znajo. Ob enem poudarja isti zaukaz ministerstva za pravosodje, kako močno da je takšno ravnanje koristno pravosodstvu sploh, nasproti opravičenim terjatvam slovenskega naroda pa neobhodno potrebno. Isto visoko ministerstvo pravosodja poziva se na ministerski zaukaz od 15. marcija 1862. šte. 865, kder je rečeno „naj se slovenščina pri sodnijah v nekojih zadevah rabi, „kolikor mogoče“, ter je vsem sodnijam naložilo, da se naj ravna po sledečem: 1. vsi zapisniki o zaslišanji prič, bodi v pravedenskih bodi v drugih zadevah, 2. vsi zapisniki o prisežnih izjavah, zlasti prisege same, naposled 3. vsi zapisniki v kazenskih zadevah z osebami ali pričami, ki so le slovenščine zmožne, imajo se slovenski spisovati,

zlasti pa je prepovedano takšnih le slovenščine zmožnih oseb izjave deloma ali celo nemški zabeležiti v zapisnik. Od višjega deželnega sodišča pričakuje pa ministerstvo marljivo nadzorovanje, da se bode povsod po tem zaukazu ravnilo in se, ako treba, nesposobni uradniki prestavili. Navedeni zaukaz kakor tudi njemu podobni ces. kralj. finančnega ministerstva od 24. jul. 1870. šte. 656 izdan je res le za Kraujsko. Toda ker so na Štajerskem jednake razmere, tako mislimo, da bi imel tudi za slovenski Štajer veljati.

Bodi temu kakor koli, res pa je, da je §. 19. osnovnih pravic štajerskim Slovincem od sedaj le na papirji. Akopram so zaukazi uže pred mnogo let izdani, akoravno druga ne nalagajo, kakor to, kar je rednemu pravosodstvu neobhodno treba, in nikder narodnih pravic ne priznavajo tako, da bi se nasproti Slovincem spodnje Štajerske vseskozi in brez izjeme uradovalo slovenski, vendar še ti omejeni zaukazi do sedaj nikder niso popolnem obveljali. Politični, sodnijski in drugi uradi na slovenskem Štajerskem rešujejo slovenske vloge večidel nemški. Zapisniki o zaslišanji prič, o razpravah v sodnijskih in razvensodnijskih zadevah spisujejo se večidel nemški, če prav zaslišane osebe le slovenski govorijo. Pozivi, zaukazi in pisma tudi do takšnih oseb, ki znajo le slovenski, so večidel zopet nemška. Finančni c. k. uradi z davkovskimi vred prezirajo skoraj vedno in dosledno v ustmenem in pismenem občevanji Slovincem pristojno pravico do materinščine. Še na tistih obrazcih, katere imajo davkovski uradi tiskane nemške in slovenske, izpolnjujejo le nemške predele. Nadpisi uradnicam in sodiščem so v nekojih čista slovenskih okrajih samo nemški.

Nič bolje ni v šolah, zlasti v srednjih. Na vseh 3 gimnazijah spodnje-štajerskih, namreč v Mariboru, Celji in Ptuji, je večina dijakov slovenska. Vkljub temu je podučni jezik tje doli do 1. razreda nemški. Do malega so skoro vsi profesorji ondi trdi Nemci; še niti tisti ne znajo slovenski, ki podučujejo v 1. razredu. To je velika škoda in neizmerna težava slovenske mladeži, ki ne more v gimnazije vstopiti nemščine popolnem vešča, kajti učitelj ne more nebenega slovenskega dijaka v materinščini podpirati, da bi se tujega mu nemškega podučnega jezika leži naučil. Vse to je tako jasno, da ne potrebuje nebenega dalejšnjega razkazivanja. Slovenščino sicer učijo kot predmet, toda le po 2—3 ure na teden, kar je premalo. Na realki (v Mariboru) slovenščina za Slovence niti obligaten (predpisan) predmet ni. Pripravnische (v Mariboru) ima nalog vzgojevati prihodnje učitelje slovenskega kmetskega prebivalstva. Toda slovenska materinščina se uči le v 2 urah na teden; uči jo pa učitelj, ki še nikoli niti izpita ni napravil iz slovenščine (Janeschütz). Naposled je z najvišjim cesarskim odlokom od 29. jul. 1870. iz šolskega fonda odmerjenih 3600 fl. za profesorja, ki bi naj na vseučilišči v Gradiu prednašal o prak-

tičnih strokah pravoslovskih. Do sedaj še takšnega profesorja niso nastavili.

Gledé toraj na to, da v razloženih razmerah Slovenci na Štajerskem ne morejo ne prospevati, ne napredovati, ampak duševno in gmotno pešati; gledé dalje na to, da je mir med narodi mogoč le na podlagi djanske pravičnosti, čutimo podpisani poslanci slovenskega naroda na Štajerskem strogo dolžnost, v imenu svojih volilcev Vašo eks-celenco, kot zastopnika visoke ces. kralj. vlade, vprašati:

1. je li visoka c. k. vlada voljna odločno pouzročiti, česar je treba, da se bode na slovenskem Štajerskem s Slovenci v uradih in sodnijah občevalo ustmeno in pismeno slovenski?

2. je li visoka c. k. vlada voljna v srednjih šolah na slovenskem Štajerskem in potem na graškem vseučilišči pouzročiti takšnih naredeb, da bodo oni, kateri hočejo kedaj na slovenskem Štajerskem službovati, v stanu slovenski in nemški tako naučiti se, da bodo v obojem jeziku uradovati mogli? Dr. Šuc, dr. Dominkuš, dr. Radaj, Herman, Zolgar, Kukovec, Fluher, Šnideršič.

Gospodarske stvari.

Kako nam letina kaže v Avstriji.

Visoko ministerstvo poljedelstva objavilo je na konci junija uradbeno poročilo o letini. Pšenica je se zadnji čas močno popravila, zlasti kaže lepo in debelo zrno. Na Ogerskem v Torontalski in Šopronski županiji jo nadleguje snet. Isto velja zastran rži, ki obeta veliko več in boljšega zrnja, kakor smo mislili ob konci maja. Zimski ječmen so večjidel uže poželi. Plenje dobro. Jednako tudi jari ječmen. Izvrstno kaže oves. Tega bodo letos veliko pridelali. Zrno mu je vilo lepo. Koruza je v planinskih deželah zaostala, listke ima žolte in slabe, ter je precej redka, na Ogerskem, Hrvatskem in Erdeljskem pa je si opomogla. Rana hajdina kaže v spodnji Avstriji dobro, v Gališkem jo stiskava suša, v Bukovini pa cvete. Proso kaže v Istriji dobro, v Gališkem slabo. Repica je si opomogla in obeta na Ogerskem dobrih, na Moravskem precej dobrih, v Šleziji pa le srednjih pridelkov. Lan je lep na Kranjskem, spod. in gornji Avstriji, v Šleziji in Bukovini. Isto velja o konopljah. Krompir, repa in zelje kaže povsod še dosta dobro, le iz spodnjega Štajerskega poročajo, da krompir zopet gujije (*Peronospora infestans*). Rudečo deteljo so težavno spravljali; s pridelki so povsod še zadovoljni, le na Ogerskem ne. Detelja lucerna se pa ni tako dobro obnesla. Isto velja tudi več ali manje o senu. Vinogradi kažejo pa slabše, nego ob konci maja. Trs je imel za cvetenje neugodno vreme. Mnogo kabrnkov je se kmalu po cvetu začelo osipavati. Vkljub temu pričakujejo v Dalmaciji, Goriškem, Istriji, Hrvat-

skem, Ogerskem, Erdeljskem srednjo vinsko letino. Drugod je slabo. Sadovja je sploh malo, le črešnje so se obnesle nekoliko, tu pa tam imajo tudi malo sliv, nekaj orehov in jabelk. Okoli Dunaja, v Briksenu na Tirolskem, na Hrvatskem, deloma na Ogerskem, posebno pa na Erdeljskem veselijo se, ker jim zori mnogo in lepega sadu na drevesih. Drugod pa ne bodo imeli nič ali celo malo sadovja. Olive v Dalmaciji kažejo menje dobro nego pred enim mesecem. Žide pridelali so še dokaj v Goriškem in južnem Tirolskem.

Kdaj je pravi čas žeti razne sorte žita.

II. Da bi se cena in vrednost za krušno peko teh 3 sort pšenice spoznala, naprošen je bil skušen mlinar, naj svoje misli o njih pové. Ko je vse 3 sorte vestno in skrbno preiskal, postavil je ceno prvi in tretji sorti na 11 gold., drugi pa na 11 gold. 40 kr. za hektoliter. Ker se je toraj dobiček na teži pri pšenici, ki je bila požeta, ko še ni popolnoma dozorela bila, blizo na 13 % in dobiček na dobroti za 3 % našel, bilo je to vže uzrok za posestnika k rani žetvi. Vemo sicer, da jedna lastovka še ne napravi spomladi in da jedna skušnja, ki se je o žetvi pšenice napravila, še ni odločivna, da bi se iz nje dalo na vse druge sklepati, vendar pa smo to skušnjo svojim bravcem natanko povedali, ker je bila z veliko skrbnostjo in vestnostjo izpeljana, pa tudi zarad tega, ker so skušnje rane žetve v zadnjih 40. letih dokazale, da je pšenico rano žeti koristno. Jednake skušnje so se tudi z ržjo, ječmenom, ovsom, koruzo, ajdo napravile in vsakokrat so do istega cilja peljale, namreč, da je rana žetev koristnejša od pozne. To se pokaže iz sledečega preiščevanja. Ko so se stebila ali bilke, bodi si ktere koli rastline do tal posušile, se soki le prav pičlo ali celo nič ne pretakajo po rastlini iz korenin in rastlina od tega časa do popolne zrelosti le predeluje tiste soke, ki se ob tem času še v rastlini nahajajo. Če se toraj žito o tem času požanje in tako v stavke ali kozolce ali sloge pospravi, da solnee in veter ne moreta prenažno žita presušiti, tako se dosti soka v zrnji ohrani, da more popolnoma dozoreti. Ako se žito tako dolgo na strni pušča, da popolnoma dozori, se sicer popolna zrelost zrnja s tem pospeši, vendar se pa zrnje ne razvije do tiste popolnosti, ktero doseže, ako požeto po času dozoreva v snopji in stavkih. Pri naglem dozorevanji na solnci se zrnje skrči in zgrbanči in več otrobov ko moke naredi. Ti razločki so pri nas dosti bolj poznati, kakor pa na Angleškem, kjer v tamošnjem podnebji zrnje dosti bolj po času dozoreva in turšica celo ne dozori. Pšenica in ječmen, oves in rž pa pod oblačnim angleškim nebom do tolike popolnosti dozori, ktere pri nas zarad kratkega in vročega poletja tudi pri najskrbnejši obdelavi ne dosežemo. Naš oves se z angleškim in škotskim ne da meriti in zato se

pri nas ne rabi ovsena moka, ktera je na Angleškem za kuho in peko dosti bolj v navadi, kakor pa pri nas, kjer velja ovsenjaka za najslabši kruh. Naš oves je namreč dosti manj moknat od Angleškega. Sicer se pa tudi pri nas more oves dosti vzboljšati, ako se seme skrbno izbere, rano poseje in rano požanje. (Konec prib.)

M. Sladove cime, kakoršnih je po pivovar-nah dobiti, so suhe, nezaprašene in neplesnjive, posebno če imajo še sladko lastni duh, dobra piča za odstavljena teleta. Najboljše jih je suhe polagati, v malih južinah ker jih živinčeta v takem stanu rajša povživajo, kakor pa poparjene ali zmočene. Vendar se pa smejo tudi s kropom politi. Daje se jih na dan $\frac{1}{4}$ ali $\frac{1}{2}$ kilo posamez-nemu živinčetu. Vendar pa se nahajajo tudi teleta, ki sladovih cim ne marajo naj so že suhe ali mokre.

M. Zablačeno seno zopet zavžitno napraviti, ga je treba prej dobro zmlatiti in iz praha iz-tresti. Tam kjer je mlativnica na razpolaganje, gre to delo precej hitro izpod rok, s cepci to delo opravljati je bolj mudno in drago.

M. Vkuhavanje sadja. Zopet je čas, da se razno sadje začne od naših gospodinj vkuhavati. Sadje, ki je v vlažnem vremenu zrelo, ni posebno za vkuhavanje sposobno. Da se temu nekoliko od-pomaga, se morajo za vkuhavanje velike stekle-nice vzeti, s francovo palinko ali žganjico naliti in v to zaporedoma sadje nadevati, in sicer brž od drevesa. Ni ravno treba, da bi se vse sadje na enkrat vložilo. Vsakokrat je treba toliko tolče-nega sladkorja med in na sadje nasuti, kolikor vloženo sadje vaga. Slednjic se steklenica dobro zaveže ali z mehurjem ali pa s posebnim perga-menastim papirjem. Tudi različno sadje, kakor jagode, maline, janževe jagode, črešnje, marelice, gruške se smejo v jedno in isto steklenico vložiti, kar vložnemu sadju še posebno prijeten duh in okus daje.

M. Rezanje ali žaganje je izvrstno nasteljivo, ker tekoče živinske izločke dobro v se posrkava in tako hlev suh ohrani.

Dopisi.

Iz Gradca. (Deželni zbor) je nagle smrti umrl dne 7. jul. t. l. Njegova nemško-liberalna večina je se postarala za njenim glavarjem vred. Kajti Morica Judeža Tadeja Kaisersfeld-Blagotin-ška vidno težijo stari dnevi. Nekdaj brhki bo-ritelj nemških ustavakov je ves sključen videti in potr. Mož je osivel, ter je precej slep in gluhi; poslanec Heilsberg moral je debelo zakričati, naj knezu Alfredu Liechtensteinu da ukor, ker je se ta pregrešil zoper liberalizem, ko je liberalcem očit-al „zapravljivost“ in da ljudstvo „teptajo“. Za-nimiva bila je 15. seja, ker so takrat slovenski

poslanci, zlasti g. dr. Radaj in g. Žolgar, grajali, da je na vinorejski šoli v Mariboru vse nemško, učitelji in podučni jezik. V 16. in 17. seji razgo-varjali so se o silnih stroških za ljudske šole. Nemški konservativci so zapustili zbornico, ker hočejo, naj so liberalci sami za vse odgovorni. Jednako storili so, ko je šlo za pokritje pomanjk-ljeja celih 243.894 fl., kar so se vé tudi liberalci zakrivilili s svojim pometanjem z denarji. Osam-ljeni liberalci so imeli 2 nasveta na razpolago. Poslanec Kuaffl je nasvetoval 8 milijonov na po-sodo vzeti, poslanec Lohninger pa, naj se deželna doklada vrže na indirektni davek. Obveljal je Loh-ningerjev nasvet. Vsled tega ostane dosedanja 38% doklada na direktni davek. Pritakne se njej pa 10% doklade k davku od mesa, vina, mošta po celej deželi, dalje $\frac{1}{2}$ kr. od vsakega litra pive in $2\frac{1}{2}$ kr. od litra žganjice; v Gradci pa 50 kr. od hektolitra pive in 4 kr. od hektoliterske stopnje pri žganjici, rumu itd. in 93 kr. od hektolitra rozolije itd. Tako so si letos liberalci s pomno-ženimi dačami pomagali iz zadreg. Dolga najeti se niso upali. V 18. seji so pokopali ribarsko po-stavo in v 19. seji je c. k. namestnik odgovoril na razne interpelacije večjidel ugodno. O teh odgo-vorih bomo še posebič govorili. Z bornim, malo zanimivim govorom je potem deželni glavar zbor sklenil.

Iz Dobrne. (Deželni zbor in toplice). „Liberalec“, to je beseda latinska; v našem je-ziku pomenja toliko, kakor „darežljivec“, t. j. člo-vek, ki rad da in pusti vsakemu, kar mu gre po pravici. „Liberalen“ bi bil toraj, kdor da Bogu, kar je božjega, a bližniku, kar mu pristoji po božjih in naturnih postavah. Vsakdanja skušnja pa nas uči, da ljudje, ki se „liberalci“ imenujejo, kratijo pravice božje in človečje, za tega voljo so dobili priimek „lažiliberaleci“; oni so podobni blagu po štacunah, ki je na videz lepo, a za rabo velja to, kar „predrta para“. Nekteri se vže sramujejo svojega imena ter so se prekrstili v „naprednjake“. S tem so pa prišli „z dežja pod kap“, ker tota nova beseda še le prav pove, da hočejo po blat-nej stezi „naprej“ voziti. Po zadnjih 3. številkah „Slov. Gospodarja“ je razložen njihov „mali ka-tekizem“, ki uči, kako da ljudem koristne naredbe znajo „pod klop metati“ in da nam privoščijo le „jednakopravnost na papirji“, v dejanji pa posebno kmetski stan mora trpeti za „liberalne“ grehe ter prav globoko segati v svojo luknjasto možnjo, kder navadno cvenka več ni. Ob enem razvidimo, da le katoliško-konservativni poslanci imajo sree za ubožano ljudstvo. Takšni „liberalni“ duh veje tudi po toplicah ter spodkopava veljavo Cerkve in tlači ali tepta svetinjo narodnosti. Dne 6. jul. so v štaj. dež. zboru na vrsto prišle toplice, o kojih mora deželni odbor dajati račun našim po-slancem. Iz dotičnega poročila zvemo, da je leta 1879 Slatina (pri Rogatci) vrgla čistega dobička 58.635 fl. Toplice blizo Gradca (Tobelbad) so dane

v najem; v deželski žep pride 510 fl. Tudi Dobruske toplice so od 1858 lastnina dežele; čistih dohodkov je 14.100 fl. Pač dovolj žalostno je, da se naši zaupni možje celó pri totih obravnavah morajo potegovati za pravico. Poslanec za celjski okraj, prof. Žolgar, se je v omenjeni seji v Gradci pritožil, zakaj da se po deželskih zdravilstvenih zavodih naročujejo večinoma le taki časniki, ki so sovražni Cerkvi in Slovanom. Deželni odbornik in „liberalec“ dr. J. Kaiseifeld je odgovoril, da to ni res! Kdo ima prav? Resnica je, da v nekeje čitalnici deželskih toplic na slovenskih tleh je cel kup časnikov, a med njimi jedini „Vaterland“, ki je pisan v konservativnem t. j. pravičnem duhu; slovanski časopis bo tvoje oko iskalo brez uspeha, za take dežela nima denarjev. Vkljub sicer hvalevrednemu in trudopolnemu prizadevanju od strani ravnateljstva vendar takšno zaničevanje Cerkve in narodnosti ne more biti na čast pravicoljubnosti, deželi in zavodu. To ravnanje je „liberalno“ v naopačnem, a ne v pravem pomenu.

Iz Ormoža. (Stanko Vrazova svečanost), ko smo vže enok v kratkih vrsticah objavili, bode se po sklepu odbora vršila 8. septembra v Cerovci, pri rojstnem domu pesnikovem. Letos za skoro 30 let po smrti slavnega Štanka srečna je v novič „žerovinska“ dolina, ker letos bo zopet čula blagoglasne pesni svojega Štanka in vpliv jih na rod slovenski in hrvački. Stanko Vraz, čeravno rojen Slovenec, ločil je se, spoznavši svoj notranji poklic za kujiževna opravila, od svoje rojstne krajine in podal se v tiste kraje jugoslovanske, kjer ima biti zibelka prerojenja jugoslovanskega, da pomaga stavljati temeljni kamen zidin narodnega naobraženja in napredka. Pisal in peval je odslej v bratskem nam jeziku hrvačkem in tako je toraj prišlo, da časté sedaj Hrvatje Vraza kot enega izmed svojih najboljih pesnikov, mi pa ga do dobra ne poznamo, čeravno je duh jegov zmira bil v rojstnem mu kraji slovenskem, kar nam najlepše svedočijo njegove „djulabije“. — Nam je na tem ležeče, da se svečanost Vrazova, kakor najsjajnije priredi ter prosimo tukaj po javnej poti naše slovenske pisatelje, naj blagovolé znane jim črtice iz Vrazovega življenja ali nekoje pesni ali druge sestavke jegove v slovenskeji prestavi z ozirom na svečanost v časopisih objaviti, da bo tako ljudstvo in ves slovenski narod poizvedel, kdo je in kakšno veljavo ima Stanko Vraz. Istotako naj se blagovolé vsa društva, koja bi vtegnola slavnosti se vdeleževati, kakor najprvleje pri g. dr. Ivanu Geršaku, c. k. beležniku v Ormožu, kot predsedniku odborovom, javiti, da nam bode mogoče vse ob pravem času urediti.

Odbor „Stanko Vrazove“ svečanosti.

Od Ljutomera. Dne 4. t. m. smo obhajali svečanost, ktera se redko kedaj nameri. Zaradi vže premajhnega prostora na pokopališči je se

pred nekterimi letmi prikupilo več zemlje pa naredila nova ograja. Natlačilo je ob dveh po pol dne mnogo ljudstva prostorno cerkev. Naš č. g. župnik stopili so na prižnico in govorili o namenu kupljene zemlje. Tam bodemo dobili vsak svoj prostorček, v katerem bodemo počivali do sodnega dne. Po dokončani pridigi in večernicah so pa šli farani v dolgi procesiji na pokopališče gledat svojega drugega in dolgega tihega doma. Procesijo je vodilo 5 duhovnikov in kinčalo 50 belo oblečenih deklic, ktere so prišle same čast. gosp. župnika prosit za dopuščenje iti na pokopališče v beli pa nedolžni obleki. Vsaka je imela na glavi zelen venec iz naravnih rastlin in tako je tudi imela vsaka v roki snažen zeleni venec. Po dokončanem blagoslovljenji je pa zapel naš vrli pesnik in pevec g. Gabrijel Postružnik s svojo pekinjo v ta namen novo zloženo pesem. Po dokončanem opravilu je se vsak vrnil na svoj dom si služiti v potu svojega obraza vsakdajnega kruha, dokler ga ne bo pokrila hladna gomila.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Slovan ima uže povsod na svetu sovražnikov. Trst šteje veliko tisoč Slovencev, okolica je vsa slovenska. Vkljub temu so italijanski poslanci v tržaškem zboru zagnali grd krohot in ropot, ko sta slovenska poslanca g. Nabergoj in g. Gorjup glasovala slovenski. Edina slovenska besedica „ne“ je vsplamtila italijansko divjanje. C. k. namestnik je razburjeni deželni zbor takoj sklenil. Najboljše bi bilo v Trst postaviti krepkega namestnika, ki bi Slovincem pomagal do djanske enakopravnosti, še bolje bi pa bilo Trst, Istrijo in Kranjsko združiti; to bi bil najmočnejši jez zoper italijanske grabeže in nesramneže. Koroški zbor je sklenjen, jednako tudi kranjski, saleburški, gornje-avstrijski, štajerski, česki, moravski in šlezijijski; le tirolski, dalmatinski, predarlški, spod. avstrijski, gališki in bukovinski še zborujejo. Povsod, kder imajo liberalci večino, pozvišali so deželne potroške in doklade. — Na Koroškem v Zilskeji dolini bile so velike vaje koroških brambovcev; navzoč je bil nadvojvoda Rainer pa fml. Kuhn; meseca septembra bodo jednake vaje okoli Predinga in Wildona na Štajerskem, dalje na Gališkem, kamor se podajo tudi svitli cesar. Pravijo, da pridejo tje cesarja obiskavat ruski in nemški cesarjevič; Poljaci pripravljajo se na sijajne svečanosti cesarju na čast. — Dne 17. jun. imajo avstrijski Nemci na Dunaji veliko strelno svečanost; mnogo strelcev iz vseh krajev je naglašanih, da pridejo streljat za dobitke. — Moravski c. k. namestnik g. Kalina je bil namenjen iti v toplice Gostinjske, a hipoma je od mrtuda zadet in v 6. urah mrtev. Rajni je bil nekaj časa pri namestnji v Gradci, potem deželni predsednik na Kranjskem in sploh Slovincem pravičen mož. — Nemci in nemškutarji

napravili so nek „šulverein“ ter pobirajo denarjev, da bi ustanovili pomemčevalnih šol ob nemških mejah; tudi mariborski po sili-nemec dr. Duchatsch je zraven. — V Kiseku na Ogorskem je umrl poštar v 4. urah; pravijo, da je dobil kolero; v Banatu so 3 husarji robatega podčastnika vrgli ob tla in z ostrogi osmrtili. Poslanec Istočni snuje društvo za iztiranje judov; društvo šteje uže 23 podružnic. Magjarski kalvinci so sklenoli iz svojih šol izbacniti nemščino kot predpisan predmet. Pravijo, da Magjaru ni treba znati „švabski“.

Vnanje države. Rusi neradi mislijo na vojsko zoper Kitajce. Vendar za prvo silo so pripravljani. V veliki ocejani odposlali so močno brodovje, ki zamore Kitajcem postreljati vsa pomorska mesta in vso kupčijo uničiti. General Skobeljev pa prodira v strahovitej vročini v zahvalinskih pustinjah zoper Turkmene. Vse to pa ne brani Rusom, ponuditi 20.000 mož Grkom v pomoč zoper Turke, ako bi ti ne hoteli pustiti Epira in Tesalije. Bolgarom doposlali so 70.000 pušek, 3000 oficirjev in dosluženi vojakov. Turški sultan se bo moral v kratkem odločiti, ali se bode vdal ali za orožje prijel; Osman-pašo je poslal v Adrijanopol, a namesto njega Husajn-pašo, divjega Albanca, imenoval za vojniškega ministra. Albanci postavili so 25.000 mož na noge zoper Črnogorce, 60.000 pa zoper Grke. Vrhu tega streže nekšen Midhat-paša v Aziji v Damasku izneveriti se sultanu in osnovati ondi novo mohamedansko državo; sploh v Turčiji zopet hudo vre. — Francozi obhajali so dne 14. jul. veliko narodno, to pa republikansko svečanost, ker so ta den pred 101. letom pričeli revolucijo ter kraljevsko jetnico „Bastille“ v Parizu razdjali. K svečanosti so spustili vse socialiste, ki so l. 1870. in 71. Pariz požigali, nedolžne jezuite pa so iztirali. Bogu je znano, kako dolgo bodo tako smeli razsajati. — Angleži v Afganistanu podirajo trdnjave okolo Kabula ter hočejo potem iz dežele umakniti se nazaj v Indijo; vojska jih je stala veliko tisoč vojakov in 200 milijonov goldinarjev. Ti so zgubljeni. — Zmagoviti Chilenci v Ameriki ponudili so mir Peruvijancem in Bolivijancem.

Za poduk in kratek čas.

Štajerska in nemško-liberalno gospodstvo od l. 1861—1881.

IV. Gradec je glavno mesto deželi štajerskeje. To mu je na veliko dobroto. Uže iz povedanega na tem mestu so čestiti bralci lahko povzeli, koliko tisočakov goldinarjev iz javnih blagajnic v Gradec odhaja vsako leto. Naslednje bo isto še boljše pojasnilo. Štajerski davkovci vzdržujemo namreč Gradčanom še sledeče zavode, katerih vsak vleče na leto več ali manje denarjev. Tako plačujemo za galerijo, kder hranjujejo razne podobe in kipe, in za risarsko akademijo vkup 7914 fl.

za šolo gluho-nemcev 14.559 fl. za podkovaško šolo in živinsko bolnišnico 7162 fl., dalje za deželno šolo jezdarsko 590 fl., šolo za telovadbo ali „turnšolo“ 4976 fl. (glavni učitelj ali „turnar“ ima 1000 fl. letne plače), za šolo borivnico (Fechtschule) 105 fl. in šolo plesavnico, kder se plesati učé, tudi 105 fl. Letos je se celo liberalcem tukaj zazdelo preveč pometanja z denarji, in so torej sklenoli sčasoma razpustiti drago podkovaško šolo, ki ima 3 profesorje in 5 učencev. Blizo Gradca vzdržujemo deželno kmetijsko šolo 3razredno, ki na leto stane po 10.000 fl. Dohodkov ima 1913 fl. država doplačuje 3000 fl. Podučni jezik je nemščina. Slovenci nimamo lahko od nje kaj prida. Bilo je torej opravičeno, da se je tudi za spodnji Štajer nekaj storilo. Osnovali so sadje in vinorejsko šolo v Mariboru. Toda Slovenci tudi tukaj ne morejo potrebnega sadje- in vinorejskega in sploh gospodarskega poduka uspešno zajemati in crpiti, ker je zopet podučni jezik „edinozveličavna“ večna nemščina. Slovenski učenci na tej šoli so res jezikovski trpini. Potrebni je na leto 21.302 fl. Lastnih dohodkov ima zavod 8900 fl. vključ slabim vinskim letinam. Po časi bodo ti večji in deželo bo manje doplačila zadevalo. Največ dohodkov dala je drevesnica, namreč 3000 fl. Ravnatelj ima 2800 fl. plače, adjunkt g. Hanzel 800 fl. Letošnji deželni zbor mu je prisodil 1000 fl. Za gornji Štajer vzdržujemo deželno rudarsko šolo. Ta potrebuje 5946 fl. Učencev bilo je lani samo 21.

Za šolstvom (1,843.011 fl.) vdrapne deželno blagajnico najhuje doplačilo k fondu gruntne rešitve, namreč 604.840 fl. Ko so izrekli, naj bodo kmetje od grajščakov in gruntnih gospodov neodvisni posestniki, zaukazali so gruntno rešitev. Pri tej so grajščaki morali $\frac{1}{3}$ pustiti, $\frac{1}{3}$ kmetje plačati, $\frac{1}{3}$ pa dežela prevzeti. Grajščaki so svojo $\frac{1}{3}$ na mah zgubili, kmetje svojo $\frac{1}{3}$ pošteno plačali, dežela štajerska je pa še dolžna 12,910.934 fl. Ovi dolg plačujemo v letnih obrokih s 5% obresti vred, kakor se pač zemljiščne odveznice izžrebajo. Sedaj je ovo breme še precej občutno, toda v nekaterih letih ga bodemo davkovci rešeni. Ali česar rešeni ne bodemo, to so zraven šolskih potroškov še potreboče za blagodejne in zdravilne svrhe in zadeve. Tukaj je treba na leto 816.816 fl. Javna bolnišnica v Gradcu zahteva iz deželne blagajnice 66.000 fl. (vsi stroški znašajo 149.111 fl.) Graškeje najdenišnici in porodišču doplačuje dežela 7600 fl. Nekaj let so vsi potroški zadevali deželo in smo davkovci žrtvovali zavodu, kder nezakonске matere porodavajo in se otroci najdenici pobirajo, v 10 letih 838.208 fl. 74 kr. Mater sprejetih v porodišče bilo je 8% iz slovenskega, 73% iz srednjega (se vé največ iz Gradca) in 7% iz zgornjega Štajera, kar nam kaže, kolikor smo tudi v tej reči Štajerci rabotali Gradčanom. Prav bilo je torej, da je deželni zbor l. 1872. najdenišnico in porodišče graškemu mestu prepustil. Letos je Gradec prosil, naj dežela ovi nepotrebni zavod

vzame nazaj. Neopravičeno prošnjo je celó liberalna večina odbila. Dostavimo še, da iz nemških okrajev: Radkersburg, Gleisdorf, Weiz, Friedberg toliko nezakonskih mater zahaja v porodišča na Dunaj, da za njimi dežela plačuje po 30.000 fl. na leto. Liberalci zagovarjajo tolike potroške rekoč, da iz Dunaja na Štajersko dobivamo po 2400 otrok in za nje plače po 125.000 fl. in da smo torej na dobičko. Lep dobiček!? Norišnica v Feldhofu je tudi precej draga. Potrebuje 167.285 fl. Deželo zadene tukaj 86.000 fl. Drugo se od inod pokrije. Malo je od liberalcev deželi osnovanega, kar je res dobro in hvale vredno. K temu smemo šteti 3 deželske hiralnice v Wildonu, Knittelfeldu in Ptuji. Prva stane deželo 3217 fl., (vsi potroški znašajo 16.434 fl., a 13.217 fl. se od drugod pokrije), druga 7592 fl., tretja 6200 fl. Da se s tako malimi svotami toliko dobrega doseže, to je mogoče le, ker so streženje hiravcem in bolnikom prevzele usmiljene sestre; vsaka dobi po revnih 84 fl. na leto. Hiralnica v Ptuji imela je l. 1879 na skrbi 181 ubožcev in sicer v javnej bolnišnici 16926 in v zavodu hiralničnem 47177 oskrbovalnih dni. Vsi potroški znašali so 23593 fl., a dohodki 25.103 fl. tako, da je bilo dobitka 1510 fl. Plače so nastavljene tako: oskrbnik dobiva 1000 fl. vrčnik ordinarij 300 fl., 5 usmiljenih sester 420 fl., 2 dekli 252 fl. in 1 hišnik 96 fl. Svečava in kurjava stane 1200 fl., uradnica 160 fl., vzdrževanje poslopij itd. 890 fl., hrana, vračila, pranje itd. 18.000 fl. Gospodari se pri tem zavodu vrlo dobro. To je razvidno iz tega, da so iz vrta in za svinje dobili 900 fl. Srenje in zasebniki so za svoje siromake vplačali 11.800 fl. Zunaj Gradca vzdržuje dežela še 10 javnih bolnišnic. Mesta, kder se nahajajo, so: Bruck, Judenburg, Leoben, Knittelfeld, Marija-Celje, Radgona, Ptuj, Maribor, Celje in Brežice. O teh par besedic prihodnjič.

Smešničar 29. Prijatelj pride k prijatelju, ki ravno svoji ženi piše pismo s prav debelimi črkami. „Zakaj pa tako debelo pišeš“, ga vpraša prijatelj, „Vidiš, ljubi moj, to je zato, ker mi je moja žena zelo gluha. Rad bi ji prav glasno povedal, kar ji imam povedati.“

Razne stvari.

(*Svitli cesar*) so 200 fl. darovali za stavljenje šolskega poslopja pri sv. Ilji v Slov. goricah.

(*G. baron Goedel*) je po nemili smrti zgubil svojo edino hčer, 25letno gospodično in baroninjo Olgo po dolgotrajnej in hudej bolezni.

(*Mariborski gimnazijci*) napravijo v nedeljo 8. aug. t. l. v ptujскеj čitalnici veselico. Načrt ali spored je zanimiv, med drugimi je tudi Hajdrihovo „Jadransko morje“ in dr. Ipavičev „Kdo je mar?“ Začetek ob 8. zvečer.

(*Tolovaji*) so vlomili v Hlebičovo hišo v Rušah ter se hlapecv lotili, ko so ti ropanje branili, enega hlapca so obstrelili v nogo, drugega v trebuh.

(*Pri sv. Trojici*) v Slov. goricah je pri gosp. Ohmannu začelo goretí, toda ogenj so srečno pogasili žandarji, domače in sv. lenartsko gasilno društvo.

(*Trikokrat streho predrli*) so drzni tatovje v Partinji v Slov. goricah. Okradene so 3 gospodinje. Tatje odnesli so moko, kokoši, špeh in prfe.

(*Strela udarila*) je v viničarijo Jelene Polatnikove pri Brežicah. Hram je pogorel, posestnico je omamil blisk in deloma opekel.

(*Ponarejeni desetaki*) potepljejo se v Ptuji in okolici. Pozor!

(*Nesreča*); v Dobrovcah marib. okraja vzal je iznad peči nabito pištolo 6letni Franček Kac in ustrelil v 6letno Marijo Nedvedovo ter ji vnese desni kazalec.

(*Pretesno*) je bilo v celjski kajhi ter so 15 zaprtih ptičev odpeljali v Gradec in 5 v Maribor.

(† *Vedno naroden volivec*) g. Valcel v Hočkej fari je umrl. Naj počiva v miru!

(*Zarad „difteritis“ bolezni*) so šolo v Črešnjevcah slov. bistrškega okraja zaprli.

Loterijne številke:

V Trstu 10. julija 1880: 83, 82, 61, 25, 10.
V Linci " " 7, 82, 54, 11, 43.

Prihodnje srečkanje: 24. julija 1880.

Učiteljska služba

na enorazrednici v Veržeji, IV. plačalnega razreda in služba orglarja z dohodkom od 100 gld. se razpisuje.

Prosilci, nemškega in slovenskega učilnega jezika zmožni, naj vložijo pravilno svoje prošnje do konca julija t. l.

Okrajni šolski svet v Ljutomeru, dne 30. junija 1880.

3—3

Predsednik: **Premenstein.**

Barve za oljnate firneže

jako fino zribane, oljnate firneže, laneno olje, trpentinovec, lake železne, kropalove, damarjeve; vsakovrstne suhe barve, bronzo, zlato v listkih, srebro, čopiče, sploh vse, kar potrebuje lakirar, malar hiš itd. Robo prodavam na veliko pa tudi na drobno po jako znižanej ceni.

H. Billerbek.

Štacuna in zaloga:

v Mariboru, v gosposkej ulici „pri psovi!“

Cenilnike dopošiljam franko in zaprosnj, sunanja naročila izvršujem proti poštnemu povzetcju vestno in točno.

5—8

Štev. 475.

3—3

Nadučiteljska služba

na dvorazredni ljudski šoli pri sv. Marjeti na Pesnici z dohodki IV. razreda in prostim stanovanjem se razpisuje.

Prošnje se imajo poslati do 31. julija t. l. krajnemu šolskemu svetu pri sv. Marjeti na Pesnici. Okrajni šolski svet v Mariboru, dne 23. junija 1880.

Predsednik: Seeder.

Učenec

iz dobre hiše, ki je ljudsko ali meščansko šolo z dobrim uspehom dovršil, se vzame pri nekem urarji v Mariboru v uk. Učnine je plačati 150 gl. Več se zvé pri J. Leon-u v Mariboru.

1—3

Službo išče

dobro izšolan učenec sadje- in vinorejske šole mariborske. Mladeneč je 18 let star, vseskozi poštenega krščansko-vernega obnašanja, zdravega in močnega telesa in je z malim plačilom rad zadovoljen. Več se izvê pri uredništvu „Slov. Gosp.“

Priporočba.

Albert Lončar, prej Wetschko,

priporočuje slavnemu občestvu svojo dobro izbrano zalogo obutali za gospode, gospe in otroke, po najnižji ceni. Vsa roba je doma v mojej delavnici izdelana. Vnanjim naročnikom ustrezam točno, ako mi le jedno obutalo za mero dpošljejo.

3—3

Najpripravniša darila

za pridne šolarje ob konci šolskega leta so brez dvombe

Slomšekovi spisi.

- I. njegove premilene pesni;
- II. njegove nepresežne basni, prilike in povesti;
- III. njegovi v pedagogičnem obziru uprav mojsterski životopisi.

Kdor naroči v zgornji namen deset iztisov poprek, znatno se mu zniža cena — pri izdatelji

č. g. Mihalu Lendovšek, vikarji v Ptuji.

1—2

Remenarstvo

2—3

gospoda Lerch-a v gosposkej ulici števil. 13 v Mariboru je vljudno podpisani prevzel in se slavnemu občestvu priporočuje za vsa v to stroko spadajoča dela. Blagovoljna naročila bode izvrševal vselej točno in dobro ter prosi, naj ga s takšnimi pogosto počasté.

Roman Baronik,
remenar.

Pri H. Ničmanu,

založniku v Ljubljani,

je ravnokar prišla na svitlo:

„Stoletna Pratika“,

četrtga natisa, popravljena in pomnožena, ki obsega 260 strani.

Ker ljudi radi beró „Stoletno Pratiko“ in vedno po njej povprašujejo, izdali smo jo v četrtem natisu. In res, skoraj da si upamo reči, da ne bode nihče rekel, da bi se mu ne bila ta „Pratika“ popolnem prikupila, če jo je le nekoliko prebiral; posebno pa zato, ker v njej najdemo tako natančno in umevno razlaganje vseh stvari in oddelkov, kakor do sedaj v nobeni slovenskej „Pratiki“. Velja trdo v pol platnu vezana **85 kr.**, v pol usnji **90 kr.**

Pri ravno tem založniku je tudi na svitlo prišla in se dobiva:

Častna straža

Jezusovega presvetega Srca.

Poslovenil J. Doleneč, stolni kaplan. Obsega 64 strani. Velja **12 kr.**

Ravno tako tudi:

Gorečnica naše Gospé presvetega Srca.

Izdelano za Slovence poleg francoskega „La Zélatrice“ Obsega 56 strani. Velja **10 kr.**

Razlaga Svete maše

po č. oč. Martinu Cochem-u domače in molilne bukve. Obsega 510 strani in velja v pol usnje **1 fl. 24 kr.**, v usnje **1 fl. 40 kr.**, z zlato obrezo **2 fl.**

Odpustki

kaj so, in kako si jih v prid obračati,

Po 14 francoski izdaji P. A. Manzelna, na svitlo dal P. J. Sajevec, mašnik ravno te družbe. Obsega 370 strani in velja v pol usnje **90 kr.**, v usnje **1 fl. 10 kr.**, v zlato obrezi **1 fl. 40 kr.**

3—3

51. Računski sklep

vzajemne

zavarovalnice proti požarni škodi v Gradcu

za

upravno leto 1879.

A. Stanje.

Oddelek za poslopja.	Število		Zavarovalna vrednost gold.	Število		Zavarovalna vrednost gold.
	deležnikov	poslopij		deležnikov	poslopij	
31. decembra 1878 je bilo stanje	—	—	—	90.169	204.911	107,971.693
Leta 1879 je narastlo:						
po novem vstopu	3.808	9.062	6.324.774			
po povišanji vrednosti	—	918	1,403.090			
po zopetnem sprejetji	1.287	2.988	1,096.870			
po preklicanji odpovedbe	21	53	24.790	5.116	13.021	8,849.524
Skupaj	—	—	—	95.285	217.932	116,821.217
Odpadlo pa je:						
po izstopu in nazajvzetji zavarovanja	961	2.423	1,397.042			
po znižanji vrednosti	—	171	235.600			
po ex offo izključbi vsled dolžnih doneskov	2.577	6.068	2,387.910			
po izbrisanji vsled požarov	350	934	410.800			
po preteklem začasnem zavarovanji	177	649	2,226.309	4.065	10.245	6,657.661
Tedaj stanje 31. decembra 1879				91.220	207.687	110.163.556
Oddelek za premakljivo blago.			Število listov		Zavarovalna vrednost	
31. decembra 1878 je bilo stanje			11.179		19,403.186	
Leta 1879 se je narastlo po novem vstopu in povišanji vrednosti			7.064		15,881.453	
Skupaj			18.243		35,284.639	
Odpadlo pa je:						
po izstopu, znižanji vrednosti in izbrisanji vsled požarov in po preteklem začasnem zavarovanji			5.824		14,812.631	
Tedaj stanje 31. decembra 1879			12.419		20,472.008	
Oddelek za zrcalno steklo.						
31. decembra 1878 je bilo stanje			40		12.662	
Leta 1879 je narastlo po novem vstopu			49		12.885	
Skupaj			89		25.547	
Odpadlo pa je:						
po pretekli pogodbi, škodi, storniranji			18		5.918	
Tedaj stanje 31. decembra 1879			71		19.629	

B. Gospodarjenje.

Oddelek za zavarovanje poslopij, premakljivega blaga in zrcalnega stekla.

Štev.	Dohodki.	Oddelek za poslopja		Oddelek za premakljivo blago		Oddelek za zrcalno steklo		Skupaj	
1	Rezerve doneskov in premij	501.412	52	41.573	09	437	46	543.423	07
2	Prepisanje društvenih doneskov, premij in postranskih pristojbin za zavarovanja v tekočem letu 1879 novo sklenjena in povišanja	30.923	34	47.153	77	409	48	78.486	59
3	Prepisanje društvenih doneskov za l. 1880	499.300	88	17.474	47	—	—	516.775	35
4	Deleži protizavarovalcev pri požarih	125.567	12	11.936	55	—	—	137.503	67
5	Deleži pri preiskavanji škode	2.303	34	223	29	—	—	2.526	63
6	Deleži pri darilih za pomaganje pri požarih	300	05	—	—	—	—	300	05
7	Deleži pri stroških za sklicavanje in gašenje	20	71	—	—	—	—	20	71
8	Protizavarovalni storni	2.530	65	1.695	10	—	—	4.225	75
9	Protizavarovalna prov.	29.019	65	7.113	26	—	—	36.132	91
10	Obresti premoženja	48.618	09	—	—	—	—	48.618	09
11	Brutto-dohodki posest.	9.975	74	—	—	—	—	9.975	74
12	Rezerva protizavarovalnih premij	2.435	29	9.978	01	—	—	12.413	30
13	Povrnjena izvanredna rezerva za škode	—	—	5.000	—	—	—	5.000	—
				1.252.407	38	142.147	54	846	94
	Stroški.								
1	Odpisanje doneskov, premij in postranskih pristojbin	6.871	72	2.052	55	16	—	8.940	27
2	Likvidirane škode pri požarih in zrcaln. steklu	369.932	22	25.926	56	36	52	395.895	30
3	Neodločene škode	6.818	47	367	80	—	—	7.186	27
4	Stroški za preiskavanje škode	8.098	50	551	90	—	—	8.650	40
5	Darila za pomaganje pri požarih	787	30	—	—	—	—	787	30
6	Stroški za sklicavanje in gašenje	164	09	—	—	—	—	164	09
7	Provizije	26.356	—	4.755	35	34	09	31.145	44
8	Protizavarovalne prem.	140.113	71	40.244	82	—	—	180.358	53
9	Upravni stroški	58.684	68	6.847	22	45	19	65.577	09
10	Splošni zavarovalnični stroški	16.049	84	2.022	38	12	37	18.084	59
11	Inventarialni stroški	815	23	78	85	—	—	894	08
12	Pristojbinskega namesteška delež l. 1879	4.023	30	—	—	—	—	4.023	30
13	Poslopijski davki	3.733	24	—	—	—	—	3.733	24
14	Popravni in drugi stroški za posestva	1.431	12	—	—	—	—	1.431	12
15	Rezerve doneskov in premij	509.640	62	42.114	51	489	23	552.244	36
				1.153.520	04	124.961	94	633	40
	Tedaj ostane			98.887	34	17.185	60	213	54
								1.279.115	38
								116.286	48

C. Bilanca.

Štev.	Activa.	Znesek	Štev.	Passiva.	Znesek
1	Gotovina v denarjih	18.866 41	1	Rezerva za požare	9.331 94
2	Vrednostne reči po kurzu 31. decembra 1879:		2	Ne potegnjena odškodnina za požare	19.878 12
	a) na račun zavarovalnice:		3	žare	160 —
	1. sreberna renta		4	Ne potegnjena darila	75 —
	nom. fl. 48.000.—		5	Ne potegnjene podpore	
	à 70.70 fl. 33.936.—			Pristojbine za IV. četrtino 1879,	
	2. lotr. posojilo l. 1860			ki so se mesca prosinca 1880	
	nom. fl. 10.000.— à			imele plačati za vinkuliranje,	
	à 130.— " 13.000.—			pogodbe in potrditev prejemkov	420 66
	3. posojilo grašk. mesta		6	V letu 1880 plačljivi deli pristojbinskega namesteka	920 30
	nom. fl. 59.500.—		7	Vsota, ki jo imajo poslopenski	
	à 103.— " 61.285.—	108.221		deležniki od ostatka leta 1878	
	b) na račun penzijske zaloge:			dobiti	49.000 —
	1. avstr. zlata renta		8	Ravno to od ostatka leta 1879	50.000 —
	nom. fl. 6000 à		9	Razni upniki	7.411 09
	81.35 " 4.881.—		10	Penzijska zaloga zavarovalničnih	
	2. zastavniška pisma			uradnikov	31.545 48
	zavoda pismo-zastavniškega štaj. hranilnice nom. fl. 5000		11	Zaloga za podporo požarne straže	4.100 —
	à 101.25 " 5.062.50	9.943 50	12	Rezerve društvenih doneskov in premij	552.244 36
3	Založeni kapital:		13	Rezervna zaloga	954.038 85
	a) na račun zavarovalnice:				
	1. v štaj. „Escompte bank“ v Gradcu fl. 30.996.18				
	2. v zavodu zastavnice „ 30.000.—				
	3. v hranilnicah na Štajerskem in Koroškem „ 672.550.98	733.547 16			
	b) na račun penzijske zaloge:				
	1. v občinski hranilnici v Gradcu	21.601 98			
	c) na račun zaloge za podporo požarne straže:				
	1. v občinski hranilnici v Gradcu	4.100 —			
4	Posestva	176.433 32			
5	Dolg reprezentacije ljubljanske	105 16			
6	Dolg okrožnih komisarjev	677 98			
7	Dolžni doneski in premije:				
	a) za nova zavarovanja fl. 4.917.87				
	b) za zavarovanja na nedoločen čas in sicer za prejšnja leta do leta 1878 " 10.188.73	22.490 45			
	c) ravno to za l. 1879 „ 7.383.85	516.775 35			
8	Predpisani doneski za potr. l. 1880				
9	Delež pristojbinskega namesteka, ki pride na leto 1880	4.023 30			
10	Dolgi protizavarovalnih društev in raznih dolžnikov	49.926 89			
11	Rezerva protizavarovalnih premij	12.413 30			
		<u>1.679.125 80</u>			<u>1.679.125 80</u>

Opomba. Inventar, ki se nahaja pri ravnateljstvu, reprezentaciji ljubljanski in okrožnih komisarijih, vsled polagoma odpisavanja v premoženje ni več vštet.

D. Rezervna zaloga.

Stanje rezervne zaloge 31. decembra 1878		912.061	11
Novi dohodki.			
1 Po pravilih rezervni zalogi pripadajoče postranske pristojbine, potem doneski iz prejšnjih let do 1878	3.353	98	
2 Delež protizavarovalcev neodločenih škod lanskega leta	1.086	68	
3 Odpisane odškodnine	775	70	
4 Kurzni dobiček vrednostnih papirov	6.135	75	
5 Finaltangentna za zavarovalnico iz konkurza štajarske kreditne banke v Gradcu	5.010	61	
6 Ostali znesek dobitka poslopijskih deležnikov leta 1877, kateri ni prišel v porabo	1.833	44	
7 Rezervni zalogi pripadajoči del dobička, ki se je leta 1879 podal: v oddelku za poslopja z fl. 48.887.34 v oddelku za premakljivo blago z " 17.187.60 v oddelku za zrcalno steklo z " 213.54	66.286	48	
8 Drugi dohodki	176	89	84.659
Skupaj	—	—	996.720
Od tega:			
1 So se izbrisale pristojbine in starejši doneski do incl. 1878, kakor drugi nepridobljivi ali negotovi zneski	3.595	49	
2 Izbrisalo se je od konta posestev	1.782	15	
3 Pozneje likvidirane odškodnine za požarne škode prejšnjih let	1.609	48	
4 Penzije in odgojevalni doneski	11.565	94	
5 Leta 1879 od občne skupščine dovoljeni dodatni kredit za obhajanje 50letnega zavarovalničnega jubileja	5.000	—	
6 Za celo pokritje nezaloženega dolga v oddelku za premakljivo blago iz leta 1875	19.111	23	
7 Razni stroški rezerve zaloge	17	50	42.681
Stanje rezervne zaloge 31. decembra 1879	—	—	954.038

Opomba. Kot garantjska zaloga v oddelku za premakljivo blago je po § 10 pravil tega oddelka kapital v znesku fl. 50.000.—, in kot garantjska zaloga oddelka za zavarovanje zrealnega stekla je po § 22 tega oddelka kapital v znesku fl. 1000.—, iz rezervne zaloge poslopijskega oddelka podarjen.

Anton vitez Spinler l. r.,
generalni tajnik.

Franc Doser l. r.,
knjigovodja.

Za upravni odbor:

Za ravnateljstvo:

Franc grof Meran l. r.,
generalni ravnatelj.

Dr. Franc Ilwof l. r.,
ravnateljski predsednik.

Račun se je pregledal in se s knjigami zavoda zlagal.

Gradec, dne 27. aprila 1880.

Josip Weis vitez Ostbornski l. r.

Dragotin Ohmeyer l. r.

Julij Schuster l. r.

Ponatis se ne plačuje.